

Zápis

Seminář ke vzdělávání zaměstnanců ve veřejné správě

Téma: Rovnocennost vzdělání

dne 25. května 2016 od 8:30 hod – do 12:30 hod

Místo konání: velká zasedací místnost MV, budova CTX, Praha, nám. Hrdinů 3

Přítomni: viz prezenční listiny (50 zástupců obcí)

Průběh jednání

1. Úvodní slovo

Mgr. Jan Roneš zahájil seminář, přivítal přítomné zástupce obcí, představil hosty a vystupující a seznámil účastníky semináře s programem (blíže viz příloha č. 1), jehož ústředním tématem byla problematika uznávání rovnocennosti vzdělání úředníků územních samosprávných celků dle zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon o úřednících“), postup obcí při podání žádosti o uznání rovnocennosti vzdělání, včetně příkladů nejčastějších chyb. Dalším tématem pak byla problematika zkoušky zvláštní odborné způsobilosti a postup obce, resp. úředníka v rámci samotné zkoušky. V rámci diskuse pak byly zodpovězeny jednotlivé dotazy ze strany zástupců jednotlivých obcí.

Poté předal slovo Mgr. Kláře Pondělíčkové z odboru legislativy a koordinace předpisů.

2. Stanovisko odboru legislativy a koordinace předpisů Ministerstva vnitra k pojmům úředník územního samosprávného celku a správní činnost

Mgr. Klára Pondělíčková, zástupkyně odboru legislativy a koordinace předpisů Ministerstva vnitra seznámila přítomné se stanoviskem odboru legislativy a koordinace předpisů k problematice, kdo je úředníkem územního samosprávného celku dle zákona o úřednících a co je chápáno správní činností (blíže viz příloha č. 2 - Stanovisko k bodu programu č. 2). Na základě dotazů z oblasti výkladu zákona o úřednících je dále přílohou tohoto zápisu materiál odboru legislativy a koordinace předpisů Ministerstva vnitra

zodpovídající tyto časté dotazy ([blíže viz příloha č. 6 - Některé aspekty výkladu zákona č. 312/2002 Sb. – odpovědi na často kladené dotazy](#)) a též stanovisko odboru legislativy a koordinace předpisů k problematice opakování zkoušky zvláštní odborné způsobilosti ([blíže viz příloha č. 7](#)).

3. Vybrané legislativní předpisy

Ing. Milena Nováková, MBA přítomné seznámila s jednotlivými ustanoveními legislativních předpisů, které se vztahují k problematice uznávání rovnocennosti vzdělání. ([blíže viz příloha č. 3 - Presentace k bodu programu č. 3](#)).

4. Novelizace vyhlášek Ministerstva vnitra č. 304/2012 Sb., o uznání rovnocennosti vzdělání rovnocennosti vzdělání úředníků územních samosprávných celků a č. 512/20025 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků

Mgr. Jan Roneš seznámil přítomné s vybranými legislativními předpisy, které se vztahují k problematice uznávání rovnocennosti vzdělání. Dále přednesl příspěvek týkající se dostupnosti uznání vzdělání na základě zákona o úřednících v kontextu zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě. V další části pak seznámil přítomné s novelami prováděcích vyhlášek k zákonu o úřednících ([blíže viz příloha č. 4 - Presentace k bodu programu č. 4](#)).

5. Zkoušky zvláštní odborné způsobilosti

Mgr. Petr Kuš, zástupce Institutu pro veřejnou správu Praha, přítomné detailně seznámil s problematikou zkoušek zvláštní odborné způsobilosti, tedy přihlašování, přípravou ke zkoušce a vlastním průběhem zkoušky, které úředníci územních samosprávných celků skládají právě na tomto Institutu, jež je jako jediný ze zákona oprávněn tyto zkoušky provádět ([blíže viz příloha č. 5 - Presentace k bodu programu č. 5](#)).

6. Statistika podaných žádostí o uznání rovnocennosti vzdělání za rok 2015

Ing. Jana Beranová seznámila přítomné se statistickými údaji, které se váží k podaným žádostem o uznání rovnocennosti vzdělání, přijatým odborem veřejné správy, dozoru a kontroly v roce 2015 ([blíže viz příloha č. 6 – Presentace k bodům programu č. 6 a 7](#)).

7. Žádosti o vydání osvědčení o uznání rovnocennosti vzdělání a nejčastější nedostatky

Ing. Jana Beranová ve svém příspěvku vysvětlila komplexně proces podání žádosti o uznání rovnocennosti vzdělání. Upozornila na nejčastější nedostatky a chyby v podaných žádostech a zodpověděla nejčastější dotazy, které jsou písemně či telefonicky často pokládány zástupcům odboru veřejné správy, dozoru a kontroly ([blíže viz příloha č. 6 - Presentace k bodům programu č. 6 a 7](#)).

8. Diskuse – dotazy (tematické okruhy) vznesené zástupci územních samosprávných celků

Je úředníkem zaměstnanec, který se podílí na tvorbě rozpočtu – připravuje jeho dílčí část?

Ano je. Úředníkem je i ten, kdo se byť jen určitou částí podílí na výkonu správních činností.

Malé obce mají problém najít kvalifikované zaměstnance, když je navíc požadována zkouška zvláštní odborné způsobilosti, hledá se pracovní síla na úřad velmi nesnadno. Jaké ZOZ musí mít úřednice na malé obci?

Pro „malé obce“ platí § 21 odst. 4 zákona o úřednících, kde je uvedeno: „*Jestliže úředník vykonává 2 nebo více správních činností stanovených prováděcím právním předpisem, pak v obci, kde nejsou zřízeny alespoň 2 odbory obecního úřadu nebo kde není zřízen pověřený obecní úřad, je povinen prokázat zvláštní odbornou způsobilost jen pro 1 správní činnost, kterou určí vedoucí úřadu*“.

Žadatelky se zdráhají zaslat k žádosti ověřenou kopii oddacího listu z toho důvodu, že jsou tam uvedeny osobní údaje o manželovi. Je to nutné?

Dle zákona 234/20114 o státní službě má státní úředník povinnosti mimo jiné i zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, které se dověděl.

Ověřit rodné jméno (z důvodu ztotožnění žadatelky s jejími doklady o vzdělání) lze i jinými doklady například výpisem z rejstříku trestů, žadatelka jej předkládala při výběrovém řízení, když se ucházela o zaměstnání.

Uvítali bychom, kdyby žádosti o uznání rovnocennosti byly vyřizovány přednostně a v kratším termínu, než je zákonem stanovená lhůta 3 měsíce. Je to možné?

Jak bylo uvedeno v prezentaci, žádostí o uznání rovnocennosti vzdělání je opravdu velké množství a snažíme se je vyřizovat podle pořadí, ve kterém došly, abychom žadatele vzájemně neupřednostňovali.

Žádost o uznání rovnocennosti vzdělání se většinou nepodává pouze pro tuto kvalifikaci, ale ve spojení například s žádostí o uznání rovnocennosti vzdělání obecné části či další zvláštní části zvláštní odborné způsobilosti.

Obecně lze říci, že i přes velké množství žádostí, že jejich vyřizování v průměru „trvá“ okolo 2 měsíců. V ojedinělých případech, z důvodů zvláštního zřetele hodných, lze žádost vyřídit i přednostně.

Jak zjistit podklady pro další odstupné podle § 13 zákona o úřednících územních samosprávných celků?

Právní úprava dalšího odstupného je obsažena v § 13 zákona o úřednících. Podle § 13 odst. 1 tohoto zákona náleží další odstupné úředníkovi, s nímž územní samosprávný celek rozváže pracovní poměr výpovědí z důvodů uvedených v § 52 písm. a) až c) zákoníku práce nebo dohodou z též důvodů, a to vedle odstupného podle § 67 a 68 zákoníku práce. Podmínky poskytnutí dalšího odstupného a jeho výši, která je vázána na splnění těchto podmínek, pak stanoví odstavec 2 a 3.

Podle § 13 odst. 2 zákona o úřednících další odstupné náleží tomu úředníkovi, který ke dni rozvázání pracovního poměru dovršil v písm. a) až c) stanovený počet let trvání pracovního poměru.

Stanovení výše dalšího odstupného je závislé na délce trvání pracovního poměru daného úředníka. Odstupné činí:

- a) u úředníka, který ke dni rozvázání pracovního poměru dovršil nejméně 10 let pracovního poměru podle odstavce 3, dvojnásobek průměrného měsíčního výdělku,
- b) u úředníka, který ke dni rozvázání pracovního poměru dovršil nejméně 15 let pracovního poměru podle odstavce 3, trojnásobek průměrného měsíčního výdělku,
- c) u úředníka, který ke dni rozvázání pracovního poměru dovršil nejméně 20 let pracovního poměru podle odstavce 3, čtyřnásobek průměrného měsíčního výdělku.

Která doba trvání pracovního poměru se do stanoveného počtu let započítává, upravuje § 13 odst. 3 zákona o úřednících. Podle tohoto ustanovení se pro účely výpočtu výše dalšího odstupného do doby trvání pracovního poměru započítává doba trvání pracovního poměru úředníka po 24. listopadu 1990 u územního samosprávného celku,

který rozváže s úředníkem pracovní poměr způsobem stanoveným v odstavci 1, u jiného územního samosprávného celku nebo u správního úřadu, a to za podmínky, že v tomto pracovním poměru byly v převážném rozsahu vykonávány správní činnosti ve smyslu § 2 odst. 3 zákona o úřednících.

Podle § 13 odst. 3 písm. b) zákona o úřednících se do doby trvání pracovního poměru pro účely výpočtu výše dalšího odstupného nezapočítává doba pracovního poměru, který je vedlejším pracovním poměrem. Je však třeba upozornit na to, že současný zákoník práce (zákon č. 262/2006 Sb.) již mezi hlavním a vedlejším pracovním poměrem nerozlišuje.

Pokud jde o způsob, jakým má územní samosprávný celek zjistit dobu trvání pracovního poměru u předchozích zaměstnavatelů (územních samosprávných celků či správních úřadů), případně skutečnost, že v pracovním poměru byly v převážném rozsahu vykonávány správní činnosti ve smyslu § 2 odst. 3 zákona o úřednících, je zřejmé, že zde bude nutná součinnost ze strany úředníka, jemuž má být další odstupné poskytnuto. Jako podklad pro posouzení výše uvedených skutečností může sloužit především potvrzení o zaměstnání vydané předchozím zaměstnavatelem, případně i pracovní smlouva a pracovní náplň (popis pracovní činnosti) z předchozího pracovního poměru (resp. z předchozích pracovních poměrů) za účelem zjištění, zda v pracovním poměru byly vykonávány správní činnosti ve smyslu § 2 odst. 3 zákona o úřednících a v jakém rozsahu.

Úředníci zaměstnaní na odboru dopravy (ORP Soběslav) mají ve své pracovní náplni v podstatě 4 správní činnosti, z toho vyplývá, že by měli prokázat 4 zkoušky zvláštní odborné způsobilosti (při přestupkovém řízení ve věci bezpečnosti a plynulosti silničního provozu na úseku dopravy a silničního hospodářství a správních řízení souvisejících, v silniční dopravě, při správním rozhodování a dozorové činnosti v silničním hospodářství atd.) Neuvažuje se o tom, že by se tyto správní činnosti spojily do jedné „generální“ zkoušky?

Ne, takový návrh dosud nebyl podán a v současné době se o tom neuvažuje.

Naše úřednice má zkoušku zvláštní odborné způsobilosti „při řízení o dávkách pomoci v hmotné nouzi a o dávkách pro osoby se zdravotním postižením“. Jaký bude další postup, když pracuje na úseku „sociálně právní ochrany dětí“?

Musí prokázat zvláštní odbornou způsobilost pro správní činnost „při sociálně právní ochraně dětí“.

Jestliže ÚSC zaplatil vedoucímu úředníkovi vzdělávání vedoucích úředníků a ten v době kratší než 3 roky po ukončení vzdělání na svou funkci rezignoval, avšak zůstal v pracovním poměru na řadové pozici na téže ÚSC, má zaplatit poměrnou část sumy vynaložené na vzdělávání vedoucích úředníků územnímu samosprávnému celku?

Ustanovení § 27 odst. 3 zákona o úřednících stanoví, že úředník, který se účastnil vzdělávání vedoucích úředníků podle tohoto zákona a jehož náklady hradil územní samosprávný celek, je povinen setrvat po ukončení tohoto vzdělávání v pracovním poměru k tomuto územnímu samosprávnému celku po dobu 3 let. Pokud takový úředník rozváže s územním samosprávným celkem pracovní poměr dříve než po uplynutí 3 let od ukončení vzdělávání vedoucích úředníků, je povinen uhradit územnímu samosprávnému celku náklady s tímto vzděláváním spojené. Splní-li úředník svou povinnost setrvat v pracovním poměru u územního samosprávného celku pouze zčásti, povinnost uhradit náklady se poměrně sníží. Pro povinnost úředníka k úhradě nákladů podle § 27 odst. 3 zákona o úřednících územních samosprávných celků platí přiměřeně ustanovení § 235 odst. 3 zákoníku práce.

Povinnost uhradit územnímu samosprávnému celku náklady spojené se vzděláváním vedoucích úředníků je zákonem stanovena pro případ, kdy úředník rozváže s územním samosprávným celkem pracovní poměr dříve než po uplynutí 3 let od ukončení vzdělávání vedoucích úředníků. V případě uvedeném v dotazu úředník pracovní poměr s územním samosprávným celkem nerozvázel, povinnost uhradit náklady spojené se vzděláváním vedoucích úředníků mu tedy nevznikla.

Jsou uznávány v rámci rovnocennosti vzdělání i absolvované kurzy?

Na tento dotaz odpovídá § 34 zákona o úřednících: „Na žádost úředníka nebo územního samosprávného celku ministerstvo vydá osvědčení o uznání rovnocennosti vzdělání nebo jeho části získaného úředníkem v jiném studijním programu, než který je stanoven prováděcím právním předpisem, nebo vzdělání získaného v jiném oboru, **popřípadě kurzu, pokud žadatel prokáže**, že obsah a rozsah vzdělávání, o jehož uznání se žádá, jsou rovnocenné příslušnému vzdělávacímu programu pro prohlubování kvalifikace podle tohoto zákona nebo jeho části.“

Je pravda, že v zákoně je uvedeno, že rovnocennost dosaženého vzdělání je možné prokázat i vzděláním, které úředník získal ve vzdělávacím kurzu. Co se v tomto případě rozumí konkrétně pod pojmem vzdělávací kurz, není přímo zákonem definované. Prokázání, že takové vzdělání je obsahem a rozsahem skutečně rovnocenné tomu, které je stanoveno prováděcím právním předpisem, jde k tíži žadatele.

Rozlišujeme přitom dva typy kurzů:

- a) akreditované Ministerstvem vnitra,
- b) neakreditované Ministerstvem vnitra,

ad a) Jedná-li se o kurz, který je akreditován Ministerstvem vnitra, pak není nutné dokládat podrobný obsah kurzu. Informace uvedené na osvědčení o absolvování jsou dostatečné pro vyhledání údajů o přesném obsahu a časovém rozsahu daného kurzu v rámci Ministerstva vnitra, proto pracovníci odboru veřejné správy, dozoru a kontroly tyto informace v rámci zásad správního řízení vyhledají a zohlední v žádosti o uznání rovnocennosti.

ad b) Jedná-li se o kurz, který není akreditován Ministerstvem vnitra, není nutné přikládat podrobný obsah v případě, že je kurz (jak to bývá) jednoznačně zaměřen na jeden konkrétní zákon, což je patrné už z jeho názvu, např. Správní řád, či Zákon o sociálně právní ochraně dětí. V takovém případě je důležité, aby z osvědčení byl patrný také časový rozsah vzdělání.

V souladu se zněním zákona může být i vzdělání získané absolvováním vzdělávacího kurzu podkladem pro uznání rovnocennosti vzdělání. Nicméně podle dosavadní praxe Ministerstva vnitra jsou zejména ty kurzy, které nejsou ukončeny zkouškou (a těch je většina) pouze doplňujícími informacemi při posuzování rovnocennosti vzdělání.

Vzdělání je určeno kódem (KKOV), názvem vzdělávacího programu a názvem oboru, v případě, že jedna součást tohoto určení je odlišná od popisu ve vyhlášce, mohu takové vzdělání „z vyhlášky“, jakožto personalista úřadu, uznat?

Toto je častý dotaz. Považovat vzdělání za rovnocenné dle vyhlášky lze pouze v případě, že vzdělávací program, obor a kód uvedený na diplomu absolventa vysoké školy se ve všech těchto ukazatelích přesně shoduje se vzděláním uvedeným ve vyhlášce u konkrétního druhu prohlubování kvalifikace. V případě, že vzdělání neodpovídá zcela ukazatelům z vyhlášky, není možné uznat rovnocennost vzdělání přímo ze zákona.

V takovém případě je pak možné požádat o uznání rovnocennosti vzdělání podle § 34 zákona o úřednících Ministerstvo vnitra.

Ke vzdělávání vedoucích úředníků zvláštní část: V případě, že vedoucí úředník má jednu zvláštní odbornou způsobilost jak vyžaduje zákon o úřednících (§ 21 odst. 6) prokázanu podle vyhlášky neboť má vzdělání, které přesně odpovídá kritériím pro zvláštní odbornou způsobilost zvláštní část pro správní činnost „v silniční dopravě“, jak postupovat při prokázání zvláštní části vzdělávání vedoucích úředníků? Jeho podřízení vykonávají také pouze správní činnost „v silniční dopravě“.

V tomto případě vedoucí úředník, jak uvádíte, vyhovuje ustanovení § 21 odst. 6 zákona o úřednících, protože prokázal zvláštní odbornou způsobilost alespoň z jedné správní činnosti, kterou vykonávají jeho podřízení úředníci. Pro vzdělávání vedoucích úředníků zvláštní část požádejte Ministerstvo vnitra o uznání rovnocennosti vzdělání.

Definice úředníka: Kdy je zaměstnanec úřadu úředníkem dle zákona o úřednících? Co se rozumí správní činností?

Odbor legislativy a koordinace předpisů Ministerstva vnitra vydal k těmto dotazům stanovisko, které je s ohledem na jeho rozsah samostatnou přílohou zápisu, který bude zveřejněn na stránkách Ministerstva vnitra.

Úředník na malé obci, který má 25 let praxe, musí mít ZOZ? Pokud úředník pracuje na malém úřadě, platí pro něho zákon o úřednících stejně jako pro ostatní?

Podle zákona o úřednících není možné zvláštní odbornou způsobilost (ZOZ) nahradit praxí. Zákon o úřednících však zohledňuje velikost obecního úřadu v § 21 odst. 4. V rámci dotazované „malé obce“ je rozhodný odstavec 4 písm. a) kde je uvedeno: *„Jestliže úředník vykonává 2 nebo více správních činností stanovených prováděcím právním předpisem v obci, kde nejsou zřízeny alespoň 2 odbory obecního úřadu nebo kde není zřízen pověřený obecní úřad, je povinen prokázat zvláštní odbornou způsobilost jen pro 1 správní činnost, kterou určí vedoucí úřadu.“*

Tedy i pro „malou obec“ platí povinnost přihlásit úředníka ke zkoušce zvláštní odborné způsobilosti, nemůže-li mu být uznána dle zákona o úřednících rovnocennost vzdělání, nebo nebyla-li mu uznána rovnocennost vzdělání na základě žádosti zaslané Ministerstvu vnitra.

Je možné přesunout úředníka ze systemizovaného místa na jiné bez konání výběrového řízení?

Komplexní odpověď zástupce odboru legislativy a koordinace předpisů naleznete v příloze č. 6 zápisu - Některé aspekty výkladu zákona č. 312/2002 Sb. – odpovědi na často kladené dotazy.

V případě, že úředník absolvoval vstupní vzdělávání a získal o jeho absolvování osvědčení vydané v souladu s §19 odst. 3 zákona o úřednících, má povinnost absolvovat vstupní vzdělávání opakovaně při vzniku pracovního poměru u jiného územního samosprávného celku?

Ne, tuto povinnost úředník nemá. Úředník je povinen absolvovat vstupní vzdělání pouze jedenkrát. Z taxativního výčtu obsahu vstupního vzdělávání stanoveného §19 odst. 1 zákona o úřednících vyplývá, že se jedná o obecné znalosti, které úředník uplatní na všech úřadech územních samosprávných celků bez rozdílu. Jmenujme např. znalosti základů veřejné správy, základy veřejného práva, znalosti základů užívání informačních technologií a základní komunikační dovednosti.

Může územní samosprávný celek úředníkovi, který nevykonal na první řádný pokus zkoušku zvláštní odborné způsobilosti, zaplatit z vlastního rozpočtu finanční náklady na opakování zkoušky?

Ne, náklady spojené s opakováním zkoušky nese dle §18 odst. 4 zákona o úřednících úředník. Výjimkou je opakování zkoušky zvláštní odborné způsobilosti podle § 26 odst. 1 zákona o úřednících, tedy v případě kdy bylo vyhověno námitkám úředníka.

Územní samosprávný celek k opakování zkoušky zvláštní odborné způsobilosti poskytne úředníkovi dle § 18 odst. 3 zákona o úřednících pracovní volno bez náhrady platu.

Úspěšně jsem vykonal zkoušku ZOZ a získal osvědčení. Je toto osvědčení časově omezené? Musím v budoucnu zkoušku skládat znovu, jestliže se změnila v dané oblasti legislativa?

Získané osvědčení o úspěšném absolvování zkoušky zvláštní odborné způsobilosti není časově omezené. Zkouška se již neopakuje. V případě potřeby získání znalostí nové legislativní úpravy v dané oblasti doporučujeme využít kurzů průběžného vzdělávání, které zahrnuje prohlubující, aktualizací a specializační vzdělávání.

Mám možnost, jakožto personalista, zjistit, zda má úředník našeho úřadu složenou zkoušku zvláštní odborné způsobilosti?

Ano, personalisté mají přístup do databáze vydaných osvědčení vedené Institutem pro veřejnou správu Praha, kde jsou zkoušky zvláštní odborné způsobilosti realizovány, a který vydává osvědčení.

Do databáze vstupuje zaměstnanec územního samosprávného celku (zpravidla personalista) pod heslem, které získá u Institutu pro veřejnou správu, po registraci na webových stránkách <http://www.institutpraha.cz/registrace>.

Další možností je vznést dotaz na Institut pro veřejnou správu Praha o podání informace, zda daná osoba vykonala zkoušku zvláštní odborné způsobilosti.

Dodáváme však, že prokázat zvláštní odbornou způsobilost má za povinnost úředník, a to předložením získaného osvědčení. Originál osvědčení si úředník ponechává a personalista si pro potřeby úřadu vyhotoví kopii.

Co mám dělat, jestliže jsem ztratil osvědčení o úspěšném vykonání zkoušky zvláštní odborné způsobilosti?

V takovém případě je možné obrátit se na Institut pro veřejnou správu Praha, který jej vydal a který na základě Vaší žádosti vydá potvrzení o složení zkoušky zvláštní odborné způsobilosti s veškerými potřebnými náležitostmi. Časově je vydání potvrzení závislé na úplnosti Vaší žádosti (správní činnost, datum narození, místo narození apod.) a dále na době, kdy bylo osvědčení vydáno (u osvědčení vydaných před zavedením elektronické databáze je třeba dohledat údaje v archivu).

Je úředníkem dle zákona o úřednících personalista, kulturní referent, účetní, informatik, atd.?

To zda daná osoba je či není úředníkem dle zákona o úřednících, je třeba posuzovat individuálně a nelze vycházet z názvu pracovní pozice. Rozhodující pro určení je obsah pracovní náplně (viz příloha č. 2 zápisu - Stanovisko k bodu programu č. 2).

Jakožto nově nastoupivší vedoucí úřadu územního samosprávného celku zjistím, že správní činnost na úřadě vykonává osoba, která neprokázala zvláštní odbornou způsobilost. Mám ji dodatečně přihlásit ke zkoušce zvláštní odborné způsobilosti? A než prokáže zvláštní odbornou způsobilost, mohu ji i nadále nechat vykonávat

tyto činnosti, když není v rámci úřadu jiný zaměstnanec, který by splňoval zvláštní odbornou způsobilost pro danou správní činnost?

Podle § 21 odst. 1 zákona o úřednících správní činnosti stanovené prováděcím právním předpisem, kterým je vyhláška č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů, zajišťuje územní samosprávný celek prostřednictvím úředníků, kteří prokázali zvláštní odbornou způsobilost.

Výjimečně může tyto správní činnosti vykonávat i úředník, který nemá zvláštní odbornou způsobilost, nejdéle však po dobu 18 měsíců od vzniku pracovního poměru úředníka k územnímu samosprávnému celku nebo ode dne, kdy začal vykonávat činnost, pro jejíž výkon je prokázání zvláštní odborné způsobilosti předpokladem, nebo splňuje-li podmínky stanovené v § 33 či v § 34 odst. 1 zákona o úřednících (tato ustanovení upravují rovnocennost vzdělání), nebo v § 43 odst. 10 (přechodné ustanovení pro úředníky, kterým do 31. prosince 2007 vznikl nárok na starobní důchod).

Územní samosprávný celek je podle § 21 odst. 5 zákona o úřednících povinen přihlásit úředníka, který vykonává správní činnosti stanovené prováděcím právním předpisem, k vykonání zkoušky do 6 měsíců od vzniku pracovního poměru úředníka k územnímu samosprávnému celku nebo do 3 měsíců ode dne, kdy úředník začal vykonávat správní činnost, pro jejíž výkon je prokázání zvláštní odborné způsobilosti předpokladem. Prováděcí právní předpis (vyhláška č. 512/2002 Sb.) pak upravuje způsob přihlašování ke zkoušce a náležitosti přihlášky. Jednou z povinných náležitostí přihlášky ke zkoušce zvláštní odborné způsobilosti je i podpis vedoucího úřadu.

Pokud tedy, jako vedoucí úřadu zjistíte, že správní činnost stanovenou vyhláškou č. 512/2002 Sb. vykonává úředník, který neprokázal zvláštní odbornou způsobilost, máte povinnost takového úředníka ke zkoušce zvláštní odborné způsobilosti přihlásit (pokud se na něj nevztahuje výjimka uvedená v § 33, v § 34 odst. 1 nebo v § 43 odst. 10 zákona o úřednících).

Zákon o úřednících nepřipouští, aby úředník, který nesplňuje výše uvedené podmínky, vykonával správní činnosti, pro jejichž vykonávání je stanovena povinnost prokázat zvláštní odbornou způsobilost. V takovém případě, dle § 11 zákona o úřednících, neprokáže-li úředník zvláštní odbornou způsobilost, převede jej územní samosprávný celek do doby, než splní výše uvedenou podmínku zvláštní odborné způsobilosti, na jinou činnost, pro kterou předpoklady splňuje.

Jakožto nově nastoupivší vedoucí úřadu mám jiný názor na to, zda daný zaměstnanec je či není úředníkem dle zákona o úřednících a to s ohledem na jím vykonávané činnosti dle pracovní náplně. Mohu na základě svého uvážení změnit charakter systemizovaného místa a dosavadního úředníka „převést na neúředníka“ a naopak?

Podle § 3 zákona o úřednících fyzickou osobu k výkonu správní činnosti zařazuje v souladu s druhem práce uvedeným v pracovní smlouvě vedoucí úřadu. Druh práce uvedený v pracovní smlouvě bude zpravidla konkretizován v dokumentu, který může být označen různě - „pracovní náplň“, „popis pracovní činnosti“ apod. Pracovní náplň obsahuje konkrétní výčet činností, které má zaměstnanec pro zaměstnavatele v rámci sjednaného druhu práce vykonávat.

Je tedy na posouzení vedoucího úřadu, zda druh práce uvedený v pracovní smlouvě a činnosti uvedené v pracovní náplni vyhodnotí jako správní činnosti v souladu se zákonem č. 312/2002 Sb. a fyzickou osobu zařadí jako úředníka či nikoliv.

Je předepsána forma, jakou mám jakožto vedoucí úřadu určit, která systemizovaná místa jsou úřednická a která neúřednická?

Zákon o úřednících ani jiný právní předpis systemizaci pracovních míst u územních samosprávných celků výslovně neupravuje (na rozdíl např. od státní služby, pro niž je právní úprava systemizace služebních míst obsažena v zákoně č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů).

Kde má být zaznamenána informace o tom, zda je daný zaměstnanec úředníkem dle zákona o úřednících, či nikoli. Je vhodné zaznamenat tuto informaci do pracovní náplně s ohledem na možný nárok na odstupné?

Zákon o úřednících ani jiný právní předpis, výslovně neupravuje, zda a kde by údaj o tom, jestli je zaměstnanec územního samosprávného celku úředníkem či nikoliv, měl být uveden. Vzhledem k tomu, že pro zařazení fyzické osoby k výkonu správní činnosti je rozhodující posouzení druhu práce uvedeného v pracovní smlouvě (viz § 3 zákona o úřednících) a v jeho rámci pak zejména posouzení pracovní náplně (popisu pracovní činnosti) konkrétního zaměstnance, lze doporučit, aby byl údaj o tom, že daná osoba je úředníkem, uveden v pracovní náplni (v popisu pracovní činnosti).

Připravuje se prokazování zvláštní odborné způsobilosti zkouškou i pro starosty?
Bude se jednat o možnost nebo o povinnost? Jaké následky budou vyplývat z toho, jestliže starosta zkoušku zvláštní odborné způsobilosti nesloží?

Zatím není zpracován návrh novelizace zákona o úřednících, pouze tematické okruhy možných budoucích změn, se kterými se dále pracuje. Toto je jedno z témat, které bude v rámci připravované novely teprve diskutováno.

Jaký postih dostane obec, která nepřihlásí úředníka na zkoušku zvláštní odborné způsobilosti?

V tomto ohledu je zákon o úřednících do jisté míry normou imperfektní, neboť pro tento případ nevyplývá pro obec ze zákona o úřednících žádná sankce. Na druhou stranu v případě, že úředník sám má zájem zkoušku zvláštní odborné způsobilosti vykonat, ale obec jej v rozporu se svou povinností k vykonání zkoušky nepřihlásí, nelze tuto nastalou situaci přičítat k tíži úředníkovi. V takovém případě by zřejmě bylo možné přístup obce považovat za šikanózní vůči úředníkovi a ten by se mohl proti postupu obce bránit. Dodržování povinností vyplývajících z právních předpisů, z nichž vznikají zaměstnancům práva nebo povinnosti v pracovněprávních vztazích kontrolují oblastní inspektoráty práce – viz ust. § 3 odst. 1 písm. a) zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů; v úvahu přichází rovněž možnost domáhat se ochrany podáním žaloby k soudu. V případné novele zákona o úřednících uvažujeme doplnit i jednotlivé sankce, které by obecně přispěly ke zvyšování úrovně kvalifikace úředníků územních samosprávných celků.

Jaké jsou důsledky situace, jestliže u obce vede správní řízení úředník, který nemá zvláštní odbornou způsobilost?

Obecně nemá tato situace dopad na platnost správního rozhodnutí. Účelem právní úpravy vzdělávání úředníků územních samosprávných celků v zákoně o úřednících je především zajištění kvalitního a efektivního výkonu veřejné správy. Výkon působnosti obce je předmětem kontroly ze strany Ministerstva vnitra (pokud jde o samostatnou působnost obce), resp. příslušného krajského úřadu (pokud jde o přenesenou působnost obce) – viz ust. § 129 a násl. zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Součástí kontroly by pak měla být i skutečnost, zda územní samosprávný celek zajišťuje správní činnosti stanovené prováděcím právním předpisem prostřednictvím úředníků, kteří prokázali zvláštní odbornou způsobilost (viz ust. § 21 odst. 1 zákona č. 312/2002 Sb. – s výjimkami zde stanovenými).

Úředník byl zaměstnán 1. ledna 2013 na dobu určitou a neměl zvláštní odbornou způsobilost. Dne 1. ledna 2015 mu byla smlouva prodloužena na dobu neurčitou. Od kdy se počítá doba, kdy měl prokázat zvláštní odbornou způsobilost? Kdy měl úřad úředníky přihlásit ke zkoušce zvláštní odborné způsobilosti a od kdy správní činnost nesmí bez zkoušky vykonávat?

V tomto případě je důležitá doba vzniku pracovního poměru resp. den, kdy začal vykonávat předmětnou správní činnost. Podle § 21 odst. 1 zákona o úřednících správní činnosti stanovené prováděcím právním předpisem, kterým je vyhláška č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů, zajišťuje územní samosprávný celek prostřednictvím úředníků, kteří prokázali zvláštní odbornou způsobilost.

Výjimečně může tyto správní činnosti vykonávat i úředník, který nemá zvláštní odbornou způsobilost, nejdéle však po dobu 18 měsíců od vzniku pracovního poměru úředníka k územnímu samosprávnému celku nebo ode dne, kdy začal vykonávat činnost, pro jejíž výkon je prokázání zvláštní odborné způsobilosti předpokladem, nebo splňuje-li podmínky stanovené v § 33 a v § 34 odst. 1 zákona o úřednících (tato ustanovení upravují rovnocennost vzdělání) nebo v § 43 odst. 10 (přechodné ustanovení pro úředníky, kterým do 31. prosince 2007 vznikl nárok na starobní důchod).

Územní samosprávný celek je podle § 21 odst. 5 zákona o úřednících povinen přihlásit úředníka, který vykonává správní činnosti stanovené prováděcím právním předpisem, k vykonání zkoušky do 6 měsíců od vzniku pracovního poměru úředníka k územnímu samosprávnému celku nebo do 3 měsíců ode dne, kdy úředník začal vykonávat správní činnost, pro jejíž výkon je prokázání zvláštní odborné způsobilosti předpokladem. Pokud tedy zjistíte, že správní činnost stanovenou vyhláškou č. 512/2002 Sb. vykonává úředník, který neprokázal zvláštní odbornou způsobilost, máte povinnost takového úředníka ke zkoušce zvláštní odborné způsobilosti přihlásit (pokud se na něj nevztahuje výjimka uvedená v § 33, v § 34 odst. 1 nebo v § 43 odst. 10 zákona č. 512/2002 Sb.). V takovém případě, dle § 11 zákona o úřednících, neprokáže-li úředník zvláštní odbornou způsobilost, převede jej územní samosprávný celek do doby, než splní výše uvedenou podmínku zvláštní odborné způsobilosti, na jinou činnost, pro kterou předpoklady splňuje.

Proč musím dokládat v žádosti o uznání rovnocennosti vzdělání změnu příjmení, když je na diplomu datum narození?

Podle § 37 odst. 2 zákona 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, musí být z podání patrné, kdo je činí, které věci se týká a co se navrhuje. Fyzická osoba uvede v podání jméno, příjmení, datum narození a místo trvalého pobytu, popřípadě jinou adresu pro doručování podle § 19 odst. 3. Podání musí obsahovat označení správního orgánu, jemuž je určeno, další náležitosti, které stanoví zákon, a podpis osoby, která je činí.

Z předchozího textu je zřejmé, že podání musí obsahovat jednoznačnou identifikaci osoby, která je podává a stejně tak je nutné bezpochybně ztotožnit přiložené doklady s osobou podatele. Stejně datum narození a křestní jméno pro jednoznačnou identifikaci nepostačuje.

Kdy posuzuji, jakožto personalista, předložené osvědčení o ukončení studia dle vyhlášky č. 511/2002 a kdy dle vyhlášky 304/2012. Mohu k posouzení vzdělání úředníka použít tu vyhlášku, která bude pro něj příznivější?

Vyhláška č. 304/2012 Sb., o uznání rovnocennosti vzdělání úředníků územních samosprávných celků v platném znění, obsahuje v § 2 přechodné ustanovení, podle kterého *„Povinnost prokázat zvláštní odbornou způsobilost, povinnost účastnit se vzdělávání vedoucích úředníků a vedoucích úřadů nebo povinnost účastnit se vstupního vzdělávání nemá úředník, který získal vzdělání v bakalářských nebo magisterských studijních programech stanovených ve vyhlášce č. 511/2002 Sb., jestliže toto vzdělání získal do dne nabytí účinnosti této vyhlášky“* (tj. do 30. 9. 2012).

Z toho vyplývá, že pro posouzení vzdělání, které bylo ukončeno před 1. 10. 2012, je možné použít obě vyhlášky, ovšem pro vzdělání nabyté až k 1. 10. 2012 platí pouze vyhláška 304/2012 Sb.

Jestliže chci požádat o uznání rovnocennosti vzdělání pro konkrétní správní činnost, sylaby jakých předmětů mám doložit?

§ 34 odst. 1 zákona o úřednících stanoví: *„Na žádost úředníka nebo územního samosprávného celku ministerstvo vydá osvědčení o uznání rovnocennosti vzdělání nebo jeho části získaného úředníkem v jiném studijním programu, než který je stanoven prováděcím právním předpisem, nebo vzdělání získaného v jiném oboru, popřípadě kurzu, pokud žadatel prokáže, že obsah a rozsah vzdělávání, o jehož uznání se žádá, jsou rovnocenné příslušnému vzdělávacímu programu pro prohlubování kvalifikace podle tohoto zákona nebo jeho části.“*

Nejčastějším způsobem, jak prokázat rovnocennost vzdělání, je doložit Ministerstvu vnitra sylaby předmětů absolvovaných v rámci studia. Je bezdůvodné a často i finančně náročné dokládat sylaby všech absolvovaných předmětů v rámci studia. Doložit je nutné pouze ty, které se dotýkají náplně výkonu požadované správní činnosti. V pochybnostech však vždy doporučujeme podklady zaslat, aby tak byly podkladem pro vydání rozhodnutí.

Jestliže k diplomu mého vysokoškolského studia není dodatek, co mám místo něho doložit jako podklad pro uznání rovnocennosti vzdělání?

V tomto případě jsou dokládány prosté kopie indexů, ze kterých lze vyčíst srovnatelné informace, jako z dodatků diplomů.

Jedná se ovšem, stejně jako u dodatku k diplomu, pouze o jeden z dokladů, který poskytuje pouze částečnou informaci o vzdělání. Je potřeba přiložit i konkrétní informace o vzdělání – viz předchozí dotaz.

Jestliže jsem vystudovala vyšší odbornou školu (VOŠ) a následně i vysokou školu (VŠ), mohu v žádosti o uznání rovnocennosti vzdělání předložit také podklady z VOŠ, nebo jsou rozhodné pouze podklady z nejvyššího dosaženého vzdělání?

§ 34 odst. 1 zákona o úřednících stanoví: „*Na žádost úředníka nebo územního samosprávného celku ministerstvo vydá osvědčení o uznání rovnocennosti vzdělání nebo jeho části získaného úředníkem v jiném studijním programu, než který je stanoven prováděcím právním předpisem, nebo vzdělání získaného v jiném oboru, popřípadě kurzu, pokud žadatel prokáže, že obsah a rozsah vzdělávání, o jehož uznání se žádá, jsou rovnocenné příslušnému vzdělávacímu programu pro prohlubování kvalifikace podle tohoto zákona nebo jeho části.*“

Z textu tedy vyplývá, že při posuzování podkladů pro vydání rozhodnutí o rovnocennosti vzdělání není rozhodné, na jaké škole bylo studium absolvováno, nýbrž co bylo náplní jednotlivých předmětů, jaká byla jejich časová dotace a jak bylo studium předmětů zakončeno (zkouškou).

Již mnoho let mám uznánu rovnocennost vzdělání pro správní činnost v územním plánování. Platí mi toto rozhodnutí o uznání rovnocennosti vzdělání stále?

V současné době není možné uznat rovnocennost vzdělání pro správní činnost v územním plánování, neboť tato možnost je vyloučena zákonem, a to sice v § 24 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále také „stavební zákon“): „*Krajský úřad a úřad územního*

plánování vykonává územně plánovací činnost podle § 6 odst. 1 nebo § 7 odst. 1 prostřednictvím úředníků splňujících kvalifikační požadavky pro výkon územně plánovací činnosti. Obecní úřad, který není úřadem územního plánování, vykonává územně plánovací činnost podle § 6 odst. 2 prostřednictvím úředníka nebo jiné fyzické osoby, kteří splňují kvalifikační požadavky pro výkon územně plánovací činnosti. Kvalifikační požadavky pro výkon územně plánovací činnosti splňuje úředník nebo fyzická osoba, která má osvědčení zvláštní odborné způsobilosti podle zvláštního právního předpisu (zákon o úřednících) a splňuje kvalifikační požadavky vzdělání a praxe podle tohoto zákona; ustanovení zvláštního právního předpisu (zákon o úřednících) o vydávání osvědčení o uznání rovnocennosti vzdělání se nepoužije.“

Jestliže však někomu byla uznána rovnocennost vzdělání pro správní činnost v územním plánování před nabytím účinnosti této novely stavebního zákona, má ji uznánu stále, neboť zde není uplatněn princip retroaktivity (zpětné působnosti zákona).

U všech vydaných rozhodnutí o udělení rovnocennosti vzdělání platí, že jsou vydávána „na vždy“, tedy bez časového omezení, nebo nutnosti žádost podávat znovu, apod.

Kde mohu absolvovat přípravu k ověření ZOZ?

Přípravu k ověření zvláštní odborné způsobilosti lze absolvovat na Institutu pro veřejnou správu Praha (<http://www.institutpraha.cz>) a u dalších akreditovaných vzdělávacích institucí.

Které vzdělávací instituce mají platnou akreditaci Ministerstva vnitra ke vzdělávání v oblasti přípravy zvláštní odborné způsobilosti (a dále v oblasti vstupního vzdělávání, průběžného vzdělávání a vzdělávání vedoucích úředníků a vedoucích úřadů) lze zjistit na webových stránkách Ministerstva vnitra: <http://www.mvcr.cz/odk2/clanek/vzdelavani-ve-verejne-sprave-a-akreditace-vzdelavacich-instituci-676573.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d> v souboru: Otevřená databáze vzdělávacích institucí a vzdělávacích programů, ve které je možné vyhledávat dle vámi zvolených parametrů (typ vzdělávání, platnost akreditace, kontakt atp.). Tento soubor je pravidelně čtvrtletně aktualizován.

Jak probíhá příprava k ověření ZOZ a zkouška ZOZ pro správní činnost v územním plánování? Kde lze přípravu a zkoušku absolvovat?

Příprava k ověření zvláštní odborné způsobilosti na úseku územního plánování probíhá na Českém vysokém učení technickém v Praze a zkoušky zvláštní odborné způsobilosti

pro správní činnost v územním plánování probíhají na Institutu pro veřejnou správu Praha. Bližší informace jsou zveřejněny na webových stránkách: <http://www.institutpraha.cz/nabidka-kurzu/kurz-58>, kde jsou k dispozici všechny kontaktní údaje.

Mám za povinnost absolvovat u Institutu pro veřejnou správu Praha dvě zkoušky ZOZ pro dvě správní činnosti. Na první zkoušce jsem již byla. Obecnou část jsem splnila, avšak zvláštní část nikoli. Budu na zkoušce ZOZ ke druhé správní činnosti opět zkoušena z obecné části, jestliže opravný termín pro první zkoušku je až po konání řádného termínu zkoušky druhé?

Ano, na druhé zkoušce je nutné absolvovat obě části zkoušky, blíže viz příloha č. 7 k zápisu - vyjádření odboru legislativy a koordinace předpisů MV-74261-2/LG-2012.

O kolik druhů povinného prohlubování kvalifikace mohu při podání jedné žádosti požádat?

V rámci jedné žádosti je možné požádat současně o všechny druhy povinného prohlubování kvalifikace, u kterých lze o uznání rovnocennosti požádat. Jedná se o vstupní vzdělávání, zvláštní odbornou způsobilost (obecnou část, zvláštní část), popř. vzdělávání vedoucích úředníků a vedoucích úřadů.

Závěr

Mgr. Jan Roneš ukončil seminář, uvedl kontakty pro další případné dotazy a konzultace a dále seznámil zúčastněné s tím, že další semináře se plánují až v roce 2017.

Kontaktní údaje pro další případné dotazy:

1. Dotazy týkající se problematiky **vzdělávání dle zákona o úřednících**: Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra (odbordk@mvcr.cz, sekretariát tel. 974 816 411, adresa: náměstí Hrdinů 3, 140 21 Praha 4),
2. Dotazy týkající se **dalších ustanovení zákona o úřednících**: Odbor legislativy a koordinace předpisů Ministerstva vnitra (ol@mvcr.cz, sekretariát tel. 974 817 333, adresa: náměstí Hrdinů 3, 140 21 Praha 4),
3. Dotazy týkající se **zkoušek zvláštní odborné způsobilosti**: Institut pro veřejnou správu Praha (podatelna@institutpraha.cz, podatelna tel. 974 863 546, adresa Dlážděná 6, 110 00 - Praha 1).

Přílohy:

1. Program semináře,
2. Stanovisko k bodu programu č. 2,
3. Presentace k bodům programu č. 3,
4. Presentace k bodu programu č. 4,
5. Presentace k bodu programu č. 5
6. Presentace k bodu programu č. 6 a 7
7. Některé aspekty výkladu zákona č. 312/2002 Sb. – odpovědi na často kladené dotazy,
8. Stanovisko ke zkoušce zvláštní odborné způsobilosti (MV-74261-2/LG-2012).

V Praze dne 27. května 2016

Zpracoval: odbor veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra